

છુટકુટું છાત્રપ્રબોધન

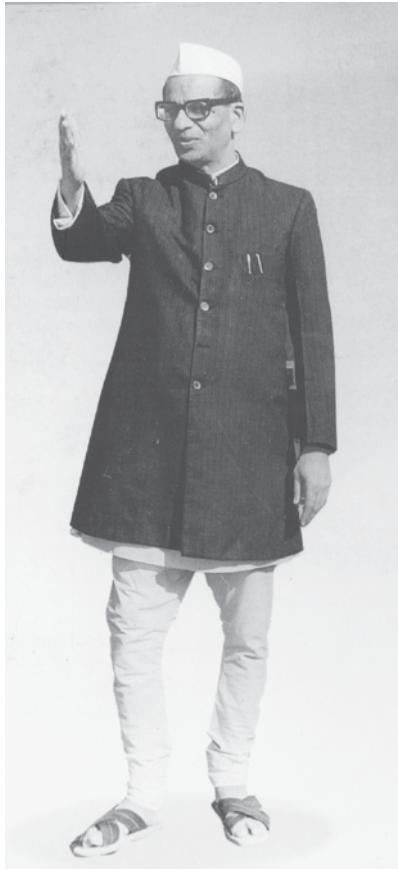
સૌર શ્રાવण, શકે ૧૯૪૫ | વર્ષ ૨૩ અંક ૧૧।

(પ્રારંભાપાસૂનચા અંક ક્રમાંક – વર્ષ ૩૨ અંક ૧)

વાર્ષિક વર્ગણી ₹ ૨૫૦। મૂલ્ય ₹ ૨૫। પૃષ્ઠે ૨૮

જ્ઞાન પ્રબોધનીચે કુમારાંસાઠી,
કૃતિશીલતા જોપાસણારે માસિક!

ज्ञान प्रबोधिनीचे आद्य संचालक

कै. वाचस्पती विनायक विश्वनाथ तथा आप्पा पेंडसे

जन्म : १७ ऑगस्ट १९१६

मृत्यु : १९ ऑगस्ट १९८३

वरदविनायक हे संस्थापक

वरदविनायक, हे संस्थापक, युवजन नायक नमो
हे संचालक नमो ॥६०. ॥

तुम्ही अम्हाला इथे शिकविले इतरांसाठी जिणे
घोर जवी अंधार भोवती तकणांनी का अिणे ?
उज्ज्वल माझा दिवस उद्याचा वर्वासाठी असो
एक एक जोडीत जीवना जनसंघटना दिलो
क्षण असे हे तुम्हि दिघलेले प्रतिदिन आम्हा गमो ॥१. ॥
मत्सक आहे, मक्ती आहे, पुंजनांची भीती
दाकिंद्याचा शाय स्नातन, दांभिकता ही नीती
शब्द-वेष-देशांच्या अंती, लढत शेकडे जाती
धर्मव्यांमधुनी लक्त एक पकि पूर्ण लोपली नाती
अशा आपुल्या हतबल देशा सुधारण्या मन कमो ॥२. ॥
बुद्धिमंत हो पूर्ण समर्पित, विद्या हो व्रतदायी
लाचारीचा अंश नसावा समाजसेवेयारी
धर्म बनावा समाजधारक विद्वता उपयोगी
निबाधाव खेड्यात सुख्खाची क्वाणे व्हावी जाणी
असे प्रबोधन हे आजीवन तुजक्षम आम्हा जमो ॥३. ॥

- राम डिंबळे

या पद्याची
चाल ऐका
आणि पद्य
म्हणा....

पद्याचा भावार्थ : तरुण पिढीला देशातील प्रबोधनाचे काम पुढे नेण्यासाठी प्रेरित करणारे ज्ञान प्रबोधिनीचे संस्थापक, आद्य संचालक कै. आप्पा तथा डॉ. विनायक विश्वनाथ तथा आप्पा पेंडसे

मानसपुत्राने लिहिले हे पद्य! कवी म्हणतो, ‘देशाचे रूप पालटण्याच्या कामाला सुरुवात करताना या ‘विनायक’ला आम्ही वंदन करतो. तुम्ही आम्हाला ‘इतरांसाठी जगा’ असं शिकवल; जरी आपल्याभोवती अज्ञानाचा काळोख असला, आपली वाट खडतर असली; तरी उद्याचा दिवस उज्ज्वल असणार आहे, अशी ग्वाही तुम्ही आम्हाला दिली. एक-एक व्यक्ती जोडून देशाचे रूप पालटण्याच्या कार्यात पुढे चालत राहा, हा संदेश तुम्ही कृतीतून आम्हाला दिला. त्याप्रमाणे तुम्ही दाखवलेल्या या वाटेवर आम्ही एकजुटीने, एकदिलाने चालू...

या आपल्या देशात दांभिक मनोवृत्ती, खोटेपण, गुंडप्रवृत्ती असलेले लोक आहेत. त्याचप्रमाणे वेगवेगळ्या जाती-धर्माचे लोक इथे नांदत आहेत. आपल्या समाजामध्ये द्वेषाची अदृश्य अशी एक भित तयार झाली आहे. माणसामाणसातली नाती लोप पावत आहेत. आपल्या देशाची एकसंधता धोक्यात आली आहे. अशा परिस्थितीत, आम्हाला आमची बुद्धी चांगल्या कामासाठी पूर्णपणे वापरता यावी; तसेच आमच्या शिक्षणाचा उपयोग समाजोपयोगी कार्यासाठी करता यावा, निराधार, गरीब, तळागाळात असलेल्या लोकांना मदत करून, त्यांना उज्ज्वल भारताची स्वप्ने दाखवता यावी, यासाठी तुम्ही सुरु केलेले हे प्रबोधनाचे काम आम्हालाही पुढे नेण्याची प्रेरणा सदैव मिळू दे’, अशी मनीषा या पद्यातून व्यक्त होते!

छात्र प्रबोधन

ॐ

इवली शल्ये रुपती खुपती
मात करू दे त्यांच्यावरती
प्रगल्भतेचे पंख देऊनी
ने ज्योतिर्जगतात

सौर श्रावण, शके १९४५। वर्ष २३ अंक ११

(मासिकाचा प्रारंभ : सौर श्रावण शके १९१४/ऑगस्ट १९९२

एकूणात ३७३ वा अंक, वर्ष ३२ अंक १)

प्रकाशन दिनांक – सौर १० श्रावण, शके १९४५/१ ऑगस्ट २०२३

अंतरंग

२. पद्य... वरदविनायक हे संस्थापक*	- राम डिबळे
४. संवाद	- शिल्पा कुलकर्णी
५. कथा... एकविसाव्या शतकातील पावनखिंड!*	- राहुल कोकीळ
६. लेखमाला... घेऊ प्रेरणा निसर्गापासून! – लेखांक ३	
७. लेखमाला... रचना कमलपत्राची! (लोटस इफेक्ट)	- डॉ. नंदा हरम
१२. कविता... भगवद्गीता	- पूजा केळकर
१३. लेखमाला... गप्पा आपल्या देशाच्या! – ८	
सफर मणिपूर्ची!*	- सुहास फाटक व अननंत अलिसे
१७. कलाकृती... रंगीत कागदी फुलांच्या आकर्षक माळा	- शोभना साठे
१९. माहितीपर... पावसाळी पाहुणा*	- पल्लवी शेवाळे
२३. ललित... आनंदी लोकांचा देश - भूतान!*	- नंदकुमार कानडे
२५. राज्यस्तरीय अभिवाचन व हस्तलिखित स्पर्धा निवेदन*	
२७. छात्र प्रबोधन आयोजित स्पर्धा	

याशिवाय : थोडीशी गंमत (११), हसा... हसा... (१२), मासिक स्पर्धा निवेदन (१८) दुःखद वार्ता (२२), वर्गोदिष्ट स्पर्धा*, प्रतिसादी वाचकवीर (२६)

पानांखातील ओळी : काव्यपंक्ती - देशभक्तीपर... माहितीपर - भारतातील काही वारसा-स्थळे
अवश्य वाचा... पाहा... ऐका... * या लेखांना QR कोड दिले आहेत ते स्मार्टफोनवर स्कॅन करा. त्यासाठी गुाल ले स्टोअरवरून QR code scanner मोफत डाउनलोड करा.

मुख्यपृष्ठाविषयी : स्वातंत्र्य दिनाच्या निमित्ताने हातात भारताचा तिरंगा झेंडा फडकवत शाळकरी मुलगा आणि त्याचे दोस्त, हातात हात घालून उत्साहात निघाले आहेत. त्यांच्या डोळ्यांत उज्ज्वल भारताची स्वप्न आणि ती पूर्ण करण्यासाठी कोणत्याही आव्हानाला भिडण्याची तथारी, त्यांच्या देहबोलीतून दिसते आहे. पार्श्वभूमीला तिरंग्यातील तीन रंगांचा वापर केला आहे.

– दीपक संकपाळ

संपर्क पत्ता : छात्र प्रबोधन, ज्ञान प्रबोधिनी, ५१०, सदाशिव पेठ, पुणे ४११०३०

फळ (०२०) २४२०७१७४/१७५ संकेतस्थळ : www.chhatraprabodhan.org

ई-मेल : chhatraprabodhan@jnanaprabodhini.org

छात्र प्रबोधन युट्यूब चॅनल लिंक – सभासद क्वा!
<https://youtube.com/@user-rk8py6zj7f>

या नियतकालिकास महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळाकडून अनुदानापेटी काही रक्कम प्राप्त झाली आहे. परंतु या नियतकालिकात प्रसिद्ध झालेली मर्ते महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळास मान्य असतील असे नाही.

संपादक, प्रकाशक, मुद्रक

महेन्द्र सेठिया

मानद संपादक : शैलजा देशमुख

संपादक मंडळ

वाच. कांचनगंगा गंधे,
आश्लेषा महाजन, स्वाती ताडफळे,
मल्हार अरणकल्ले

कार्यकारी संपादक

शिल्पा कुलकर्णी

साहाय्यक कार्यकारी संपादक
वैशाली दीक्षित

मुख्यपृष्ठ व आतील चित्रे
दीपक संकपाळ

छात्र प्रबोधन मासिकाची वर्गणी

वार्षिक : ₹ २५०, **द्वैवार्षिक :** ₹ ५००,

त्रैवार्षिक : ₹ ७००, **दशवार्षिक :** ₹ २२००,

इ-अंक वार्षिक वर्गणी : ₹ १००

(दिवाळी अंक सोळून)

या अंकाची किंमत : ₹ २५/-

घरोपै दिवाळी अंकासाठी प्रतिवर्षी ₹ ५० जादा

पुस्तकांच्या अॅनलाईन खरेदीसाठी व
मासिकाच्या अॅनलाईन सभासद नॉटेंटीसाठी

jpprakashane.org

या संकेतस्थळाला भेट क्या!!

चेक/डी.डी.

'ज्ञान प्रबोधिनी' अथवा

'Jnana Prabodhini'

याच नवाने काढवा.

सोबतच्या क्यूआर

कोडद्वारे अॅनलाईन /

NEFT ने वर्गी भरल्यावर

'छात्र प्रबोधन'ला मेल

करून त्याचे तपशील

काढवा.

SCAN HERE TO PAY
WITH ANY BHIM UPI APP

JNANA PRABODHINI

छात्र प्रबोधन
सौर श्रावण
शके १९४५

छात्र प्रबोधन : निव्वळ मासिक नव्हे...! विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकसनाची चलवळ!!

वार्षिक देणारीदार - > श्री. ऋषिकेश कुलकर्णी, पुणे > श्री. अनिल पालकर, सातारा > श्री. सतिशचंद्र गोरे, पुणे > श्री. अनिलदुर्द शहापूरकर

> डॉ. विकास हरताळकर, हरताळकर हॉस्पिटल, चोपडा, जि. जळगाव

प्रिय प्रबोधकांनो,

या अंकाचं मुख्यपृष्ठ बघितलंत का? भारताचा तिरंगा झेंडा अभिमानाने मिरवत, एक कुमार त्याच्या सन्मित्रांच्या साथीने पराक्रमाच्या कृती करण्यासाठी, वेगाने पाऊल पुढे टाकतो आहे; हे मला जाणवलं, भावलं! हे मुख्यपृष्ठ बघून तुम्हाला काय जाणवलं?

स्तंवाद

१५ ऑगस्ट हा आपला स्वातंत्र्यदिन! या दिवशी भारताच्या तिरंग्याला अभिवादन करत आपण आपल्या देशाबदलचं प्रेम व्यक्त करतो. अनेकांच्या त्यागामुळे, बलिदानामुळे हे स्वातंत्र्य आपल्याला प्राप्त झालं आहे. त्यांच्याप्रती कृतज्ञता व्यक्त करण्याचा दिवस म्हणूनही आपण या दिवसाकडे आदरपूर्वक पाहातो. त्यानिमित्त तुमच्या शाळेत तुम्ही कार्यक्रम करता! राष्ट्रभक्तीपर गीते सादर करता. थोरांच्या चरित्रांचे अभिवाचन करता, पोवाडे गाता इ. ही चांगलीच गोष्ट आहे; पण ती गीते म्हणताना त्या गीतांचा अर्थ समजून-उमजून म्हणता ना! ‘तोंडाने फक्त यंत्रवत शब्द उच्चारतो आणि कृती मात्र भलतीच करतो,’ असं तर होत नाही ना! व्यवहारात आपले ‘शब्द’ आणि ‘कृती’ यामध्ये सुसंगती असायला हवी. थोरांचे चरित्र वाचताना त्यांचे कोणते गुण तुम्हाला भावले, याची यादी वहीत नोंदवून ठेवा. त्याप्रमाणे ते गुण अंगीकारण्यासाठी स्वतःमध्ये कोणते बदल करावे लागतील, याविषयी आई-बाबा, शिक्षक यांच्याशी बोला. त्याप्रमाणे स्वभावात छोटे बदल करण्यापासून सुरुवात करा.

आपल्या देशाबदल प्रेम, आपुलकी, आत्मीयता वाटण्यासाठी ‘१५ ऑगस्ट’ या एका दिवसाची कृती पुरेशी नाही. ‘मी भला आणि माझं काम भलं,’ इतका आत्मकेंद्री विचार करून चालणार नाही! आज धुमसतं मणिपूर पाहून, तेथील दंगली, जाळपोळ आणि महिलांवरील अत्याचार वाचून, बघून आपण अस्वस्थ होतो का? आणि झालोच, तर ती अस्वस्थता किती काळ टिकते? एकूणच जाळपोळ, तोडफोड करून राष्ट्रीय संपत्तीची, समाजाच्या पैशाची उधळपट्टी करण्याचा, अराजक माजवण्याचा समाजातील मूठभर लोकांना काहीही अधिकार नाही. अशा विघातक शक्तींशी बुद्धीने, चातुर्यने तर प्रसंगी शक्तीनेही लढा द्यायला लागणार आहे! अगदी आपल्या आसपास, शाळेत देखील कमी अधिक प्रमाणात असे प्रश्न, अन्यायकारक घटना घडत असतील. त्या घटनांच्या विरोधात उभं राहाण्यासाठी शरीराने आणि मनाने देखील तुम्हाला घटू व्हावं लागेल. शरीर बळकट करायला लागेल; त्यासाठी नियमित व्यायाम करायला हवा. आसपासच्या समस्या तपशीलात समजून घेण्यासाठी रोजचं वर्तमानपत्र आहे! तुम्ही वाचता ना रे रोजचं वर्तमानपत्र? आसपासच्या समस्या समजून घ्यायला ही सवय खूप उपयोगाची आहे. मग त्या समस्यांविषयी आई-बाबांशी, शिक्षकांशी बोला. त्यातून पडणाऱ्या प्रश्नांची उत्तरं शोधा. मग आपलं ‘स्वतःचं मत’ बनवा, असा प्रवास व्हायला हवा. तुम्ही घेत असलेल्या शिक्षणाचा उपयोग देशाच्या समस्या सोडवण्यासाठी करण्याचा निश्चय प्रत्येकाने शालेय वयातच करायला हवा. देशाच्या समस्या सोडवण्यासाठी तुम्ही तुमच्याबरोबर अनेकांना हाका माराल... काही कौशल्यं आणि क्षमता प्रयत्नपूर्वक मिळवाल... कालांतराने तो तुमचा स्थायीभाव बनेल... मग तुमच्या हातून पराक्रमाच्या कृती घडतील!!

आपल्या देशात फक्त अस्वस्थ करण्याचा घटना घडतात, असं नाही बरं का! नुकतंच ‘चांद्रयान ३’चं यशस्वी प्रक्षेपण झालं. या मोहिमेत महिला शास्त्रज्ञांचा लक्षणीय सहभाग पाहून अभिमानाने आणि आनंदाने आपलं हृदय भरून आलं असेल, याची मला खात्री आहे.

अशा पराक्रमाच्या कृती करण्यासाठी छात्र प्रबोधनच्या अंकातील साहित्य व विविधांगी उपक्रम-स्पर्धा तुम्हाला नक्की प्रेरणा देतील. छात्र प्रबोधनतर्फे आयोजित विविध स्पर्धांचे तपशील या अंकात दिले आहेत. ते अवश्य वाचा. या स्पर्धांमध्ये आपला अधिकाधिक सहभाग नोंदवा, बक्षिसेही मिळवा आणि अभिव्यक्त होण्यातून आत्मविश्वासही वाढवा!

स्वातंत्र्यदिनाच्या तुम्हाला अनेक शुभेच्छा....!!

तुमची,
शिल्पाताई

भगवद्गीता

साहित्य

त्यादिवशी अक्षीत घडले, कपाटातून आवाज वेत होता,
“दार उघडा, मोकळ करा, मता मांडावाची आहे व्यथा!”

उघडून पाहिले दार तेव्हा, विमवकासक नजारा होता,
त्या बंद दाराआड, रुठ होती भगवद्गीता।

“पुरतकाने न खोलण्याची, मर्वादा मी रोडली आहे,
पण श्री शपथ येऊन सांगते, केद फार सोराली आहे!

तुझी आजी गेत्यापायसून, आसमध्येच बंद होते,
झुरून झुरून जीव जावा; पण पुस्तकांना मरण नवते।”

इतक्या वर्षाच्या कैदेतून, मग सुटका तिची करण्यासाठी,
मी हळूच पुढे डाते, तिला बाहेर काढण्यासाठी!

हसून मग म्हणते कशी, निरोप कपाटाला देता देता,
“योग्य ठिकाणी मोकळी डाले, समजूतदार होता श्रोता!”

जावा बदलली गीतेची, तीही प्रयावळ भासत होती,
देव्हाच्यातली कृष्णमूर्ती, गृह ऐरो हसत होती!

– पूजा केळकर, poojakelkar00@gmail.com

हसा... हसा...

जंगलातले प्राणी आपल्याला बचकून असतात, हे पाहून
सिंहाला भयंकर गर्व चढला. एके दिवशी आपल्या गुहेतून
तो मोठ्या गुरुमात बाहेर पडला. समोरून जाणाच्या अस्यलाला
तो म्हणाला, “काय रे इंपत्या, या जंगलाचा राजा कोण?”
“आपणच महाराज,” अस्यल म्हणालं अन् पुढे पळाले.
मोठ्या खुशीत सिंह महाराज पुढे निघाले. बाटेत भेटलं हरीण.

“ए हरण्या, खरं सांग, या जंगलाचा राजा कोण?” धावरंघारं हरीण योललं, “दुसरं कोण महाराज?
आपणच.” पुढे गेल्यावर सिंहाला डुलत डुलत चाललेला हल्ती भेटला. त्याच्या पुढाचात उभा राहून सिंह गुरकावला,
“ए जाडोवा, या जंगलाचा राजा कोण?” किलकिल्या नजेरेन हल्तीने क्षणभर पाहिले अन् पुढाच्या क्षणी त्याला आपल्या
सोडेत पकडून दूर फेकून दिल. भेलकांडत गेलेला सिंह कसावसा उठला, लंगडत हल्तीपुढे येऊन म्हणाला, “एवढं
रागवायला काय इतां तुला? नसेल पखाक्या प्रश्नाचं उत्तर माहीत तर तसं सांगावं ना! पण एवढं चिडायचं कशाला?”

अभिजीतदादा ने मित्र सुहासदादा आणि अनंतदादा आज त्यांच्याकडे राहायला आले होते. ते आले, म्हणून अभिजीतदादाने आइसक्रीम मागवलं होतं. आणि त्यामुळे सर्व वानरसेना देखील हजर होती.

“मणिपूरला जाऊन चांगलेच रापला आहात की तुम्ही दोघंही,” अभिजीतदादा एकीकडे आइसक्रीम वाण्यांमध्ये टाकत बोलत होता.

“काच? तू मणिपूरला गेला होतास? आणि तेही आत्ता नुकतेच? पण कशाला?” रोहितने मणिपूरमध्ये चाललेल्या दंगलीबद्दल, जाळपोळीबद्दल वाचलं होतं. मग हा दादा कशाला गेला होता त्या आणीत, असा प्रश्न रोहितला पडला होता.

“अरे, माझ्या सोलापूरच्या शाळेत दहा मणिपूरी विद्यार्थी शिकतात. दर सुटीत ते त्यांच्या घरी आपल्या आई-बाबांकडे जातात. ‘एवढं दूरी मुलं एकटी कशी जातील,’ म्हणून मी आणि अनंत मुलांना त्यांच्या घरापवैत सोडावला गेलो होतो. आम्ही निघालो, तेव्हा काही दंगली वर्गी नव्हत्या रे!”

“किती वेळ लागतो रे दादा मणिपूरला पोहोचायला? २४ तास?” अब्दुलने कुतूहलानं विचारलं.

“नाही रे. आम्ही सोलापूर ते दौँड, मग दौँड ते हावडा आणि हावडा ते दिमापूर असा ६६ तासांचा रेल्वे प्रवास केला. आणि त्यापुढे ६ तास बसचा प्रवास. आणि तोसुद्धा सहावी-सातवीतील दहा मुलं, त्यांचं सामान आणि तीन रेल्वे गाड्या बदलून.”

“म्हणजे तू पाच-सहा राज्यांतून तरी गेला असशील ना रे दादा?” निखिलने विचारलं.

गप्या आपल्या देशाच्या।

लेखाक - ८

सफर मणिपूरची!

- सुहास काटक व
अनंत अलिसे

“पाच - सहा नाही रे, आम्ही दहा पेक्षा जास्त राज्यांतून गेलो असू. महाराष्ट्र, तेलंगणा, ओरिसा, विहार, झारखंड, पश्चिम बंगाल, आसाम, नागालैंड आणि मणिपूर,” सुहासदादा सांगू लागला.

“पण त्या प्रवासात मला एक समजलं मित्रांनो, आपण सगळे दिसतो वेगवेगळे, आपली भाषा, पोषाख वेगवेगळे आहेत; पण एकदा तो वरवरचा फरक बाजूला काढला ना की, सर्वांच्या आतमध्ये लपलेला एक भारतीय या प्रवासात मला तरी दिसला. त्या प्रत्येकाच्या मनात आपल्या देशाबद्दल, देशाच्या संस्कृतीबद्दल आपुलकी-प्रेम आणि अभिमान दिसला. या ७२ तासांच्या प्रवासात आम्ही सगळे एका कुटुंबातले असल्यासारखे होतो. अनेक सहप्रवाशांच्या डब्बामधील पदार्थ देखील मी आणि अनंतने खाल्ले, आमचा खाऊ त्यांना दिला.”

“ए दादा, तुझा एखादा भनाट अनुभव सांग ना या ट्रीपमधला,” निखिलने मध्येच एक गुगली टाकली.

“ते अनंत सांगेल,” सुहासदादा म्हणाला. अनंतदादा आता पुढे आला.

“थांबा रे, आधी एक-एक वाटी उचला आइसक्रीमची आणि ते वितळायच्या आत खायला सुरुवात करा,” अभिजीतदादाने फर्मान सोडलं.

स्वर्णाहुनी सुंदर, ही आँमुची शाळा। जाळ अर्जित करण्या मुले, होती इथे नोळा ॥

वाचिक देखीलासार - > श्रीमती शिरीश खारे, शिराव, मुंबई > सौ. जानहवी जोशी-वाहा, पुणे > श्री. सुहास जोशी, पुणे
> एक कित्तचित्क, विल्सो > श्री. अमेय नवरे, पुणे - कै. नीलकंठ वाळकृष्ण नवरे-सरापार्स

छत्र प्रवाशन
सोर आपण
तारे २०१५

प्रत्येकाने आपापल्या वाण्या उचलल्या आणि मंडळी अनंतदादा काय सांगतो, ते ऐकायला सज्ज झाली.

“आम्ही या दहा जणांना त्यांच्या घराजवळच्या मोठ्या गावापर्यंत घेऊन गेलो आणि तिथं त्यांचे आई-बाबा त्यांना घ्यायला आले होते. घरं दूर-दूर असल्यामुळे प्रत्येकाला घरापर्यंत सोडणं शक्य नव्हतं; पण एक-दोघांच्या तरी घरी जाऊ या, त्यांच्या आई-बाबांना भेटू या, म्हणून ‘तमेंगलोंग’ जिल्ह्यातील दोन मुलांच्या घरी मी गेलो. त्यात ‘इनोक गंगमाई’ ह्या मुलाच्या घरी दिलेली भेट; म्हणजे तू म्हणतोस ना निखिल, तसा एक भन्नाट अनुभव होता.”

इनोकचं ‘तूंगताव’ हे गाव तमेंगलोंगपासून साधारण ४० किमी वर आहे. त्याचे वडील मला घेऊन जाण्यासाठी आदल्या दिवशीच तमेंगलोंगला आले होते. त्यांनी निरोप दिला होता की, ‘पहाटे ५ वाजता तूंगतावकडे निघावं लागेल, तयार राहा.’ मला कळलेच नाही, इतक्या पहाटे अंधारात निघायची काय आवश्यकता आहे?

पण दुसऱ्या दिवशी लक्षात आलं की, इथं पहाटे साडे-चार वाजताच उजाडतं. ठरल्याप्रमाणे पाच वाजता इनोकच्या वडिलांसोबत मोटरसायकलवर मी निघालो. पहिला २० कि.मी. चा रस्ता वळणावळणांचा पण चांगला होता. त्यांतर साधारण १५ कि.मी.चा रस्ता मात्र फारच भयंकर होता - तीव्र चढ आणि उतार, धुळीने माखलेला, अरुंद, निसरडा, वळणा-वळणांचा रस्ता आणि त्यातच एका बाजूला दरी तर दुसऱ्या बाजूला उंच डोंगर. आणि अंगावर येईल अशी गर्द हिंगवी झाडी. काहीवेळा वाटायचं मोटरसायकल घसरून आपण खाली खोल दरीत तर पडणार नाही ना; दिवसभर सूर्यदर्शन झालंच नव्हतं, त्यात हवेत गारवा होता. १५ कि.मी.च्या या खडतर प्रवासानंतर ‘बराक’ नावाच्या नदीचं दर्शन झालं. तिथंच इनोकच्या वडिलांनी दुचाकी थांबवली.

इनोकच्या वडिलांना त्यांची ‘रोंगमाई’ भाषा सोडली, तर कोणतीच भाषा येत नव्हती. मी नुसते हातवारे आणि खुणा करून त्यांच्याशी बोलत होतो. ‘बराक नदी पोहून जायचं आहे, तुम्ही कपडे काढून बांबूच्या टोपल्यात ठेवा आणि चला,’ ही सूचना ते देत होते; पण मला काही समजत नव्हते. थोडा वेळ वाट पाहून ते पाण्यातून पलीकडे गेले आणि मला त्यांच्या बाजूला येण्याची सूचना करण्याच्या उद्देशाने हातवारे करायला लागले. अखेर माझी अचानक ट्यूब पेटली. मग काय मी पण त्यांनी

केलेली कृती पाहून नदी ओलांडली.”

आता मी त्यांच्या मागोमाग समोर दिसत असलेल्या जंगलाकडे निघालो. वाटेत त्यांनी बांबूची एक काठी कोयत्याने तोडून माझ्या हातात दिली. पुढं उंच असलेला पर्वत-तोही घनदाट झाडांनी व्यापलेला, एकच माणूस चालू शकेल एवढी पाऊलवाट, त्यावरून त्यांच्या मागे निघालो. किर्जंगल, त्यात किंच्यांचा आवाज ऐकत, चढउतार असलेल्या रस्त्याने जाताना, हवेत गारवा असूनसुद्धा मी घामाघूम झालो. त्यांना खूप वेळा विचारल्यानंतर, चार कि.मी. पायी जावं लागणार आहे, असं त्यांनी सांगितलं. सूर्याची किरणे पण येणार नाहीत अशी दाट झाडी, बांबूची झाडे वाटेत उन्मळून पडलेली. त्यामुळे चार कि.मी. चालायला आम्हाला अडीच तास लागले. त्यानंतर एक तीव्र उतार लागला आणि त्यापुढे एक मोठा ओढा. त्यावरील बांबूचा पूल ओलांडून आम्ही एका भाताच्या शेतात पोहचलो. मी खूप दमलो होतो म्हणून आम्ही थोडा वेळ थांबलो. एकमेकांना नुसतं पाहाण, एवढंच काय ते आमचं मूक संभाषण! त्यांना मी आणखी तुमचं गाव किती दूर आहे, असं विचारलं, तर त्यांनी समोर उंच पर्वताकडे बोट करत ‘तिथं आहे’ असं सांगितलं. ते पाहून मला ‘आपण इथे का आलो असं वाटू लागलं’.”

“पण, तेवढ्यात समोरून धावत येणारा इनोक दिसला. ‘सर, सर’ म्हणून मोठ्याने हाक मारत धावत तो येत होता. त्याचा आनंद आणि हसरा चेहरा बघून माझ्या मध्ये पुन्हा नवा उत्साह आला. मग आम्ही तो डोंगर उठत-बसत पार केला.

आजूबाजूला पर्वतांची रांग त्यात ह्या डोंगरावर फक्त सोळा कुटुंबं असलेलं ‘तूंगताव’ हे गाव. पहाटे पाच वाजता निघालेलो आम्ही तर्मेंगलोंगपासून जेमतेम चाळीस कि.मी. दूरच्या या

देशभक्तीची ही अविरत गंगा, जन जनात ठासून वसो। नाम तुझे विश्वात सान्या, नित्य नित्य हे उच्चं वसो॥

वार्षिक देणगीदार - > श्री. किशोर पंडित, चैंबूर, मुंबई
> श्री. विद्याधर सहस्रबुद्धे, ठाणे

गावात मध्यान्ही येऊन पोहोचलो.”

बच्चेकंपनी पूर्ण कान देऊन अनंतदादाचा अनुभव ऐकत होती.

“पण गावात गेल्यावर मात्र इंटरनेट वगैरे मिळालं असेल ना तुम्हाला?” परेशने भाबडा प्रश्न विचारला. दादा हलकासा हसला.

“इंटरनेटचं काय घेऊन बसलास परेश... अरे, त्या गावात रस्ते, लाईट, पाणी, शाळा, डॉक्टर आणि साधं किरणा दुकानसुद्धा नाही. तूंगताव गाव, शहरातल्या जगापासून अगदी लपून राहिल्यासारखं आहे. गावात म्हातारी माणसं सोडली, तर कोणीच नव्हतं. गावात गेल्यानंतर तिथे ‘अंजुवन’ नावाचा एक तरुण भेटला. तो थोडं हिंदी बोलत होता. ‘कोविड अगोदर तीन वर्ष बॅंगलुरुला कामानिमित्त होतो,’ असा त्याचा परिचय त्यांनं दिला. मी तिथं इतक्या लांब आलो, याचं त्याला कुतूहल वाटत होतं!”

“पण अनंत त्यांची घरं कशी रे होती?” मीनलताईला पण आपली उत्सुकता आता आवरली नाही.

“इनोकचं घर डोंगराच्या कुशीत, बांबूच्या पाठ्यानं बांधलेलं आणि त्याला मातीनं लेप लावलेलं, अगदी छोटंसं होतं. घरामध्ये तीन-चार भांडी. घरात पाहुणा आला तर, त्याला बसायला किंवा मुक्कामी असेल तर झोपायला, त्यांनी स्वतः बनवलेल्या चटया होत्या. कोणतीच जास्तीची वस्तू त्या घरामध्ये नव्हती. घराभोवती गर्द झाडी. घरात बदके, कोंबड्या आणि त्यांची पिल्ले घरातल्या माणसांसारखी फिरत होती.”

“इनोकच्या घरी त्याच्या आजी आणि आईनं हसतमुखानं माझां स्वागत केलं. त्याची आजी काहीतरी सांगत होती. त्याच्या आईला तर खूपच आनंद झाला होता. त्यांनी पाणी आणि पपईचे

छात्र प्रबोधन
सौर ज्येष्ठ
शक १९४५

काप टेऊन पाहुणचार केला, गप्पा माराव्या तर भाषेची अडचण; पण इनोकचे आजी, आई-बडील यांच्या चेहन्यावरील आनंद मला स्पष्ट दिसत होता. शब्द नसले, तरी त्यांच्या भावना माझ्यापवैत आणि माझ्या त्यांच्यापवैत पोहोचत होत्या. भाषेचा अडसर केळ्हाच मागे पडला होता. जेवण तयार झाल्यावर 'जेवण करा' अशी आजीने सूचना केली. पाहुणे आले म्हणून त्यांनी पपई गरम पाण्यात उकळून घेतली होती. भात आणि बदकाचं मांस हल्दीच्या पाण्यात उकळून घेतलं होतं. मी बदक खात नाही म्हणून सांगितल्यानंतर त्यांच्या चेहन्यावर किंचित निराशा दिसली. भात आणि उकडलेली भाजी आनंदाने खाऊन 'जेवण खूप छान झालं,' असं जेव्हा मी त्यांना खुणांनी सांगितलं त्यावेळी त्यांना खूपच आनंद झाला.

इनोकच्या आळीने स्वतः बनवलेला मफलर मला भेट म्हणून दिला. त्याची आजी माझा हात हातात घेऊन काहीतरी पुटपुटल्या. त्यांच्या इच्छेप्रमाणे आम्ही एकत्र फोटो काढले.

'इनोकची चिता करू नका, इनोक खूप शिकेल, त्याचं भविष्य चांगलं आहे,' असं त्या हिंदी येणाऱ्या तरुणाला सांगण्यास सांगितलं. त्यांन ते सांगताच इनोकचे आई-बाबा, आजीचे चेहेरे एकदम फुलले. परतीची वेळ आता जवळ आली होती. सूर्य मावळायच्या आत मला नदीपाशी सोडून इनोकच्या बाबांना त्या घनदाट जंगलातून पुन्हा घरी परत याचं होतं. पहाटे पाच वाजता आम्ही का निघालो याचं कोडं मला तेव्हा उमगलं.''

अनंतदादाचा आवाज आता थोडासा ओलावला होता. तो पुढे म्हणाला, ''आपला देश विविधतेने नटला आहे, हे आपण पुस्तकात वाचतो; पण हे असे अनुभव घेतले की, त्या नटण्यातील खंड सौंदर्य आपल्याला समजतं आणि

इनोकचं घर आणि कुटुंब

मन सुखावून जातं.

मित्रांनो, म्हणूनच अगदी या बयातच तुम्ही आपला देश पाहायला सुरुवात करा. देशातली माणसं, त्यांचे आचार-विचार, त्यांचे प्रेम अनुभवा, त्यातून तुम्हाला जे नातं जाणवेल त्याला कोणी 'एकता' म्हणेल, कोणी 'भारतीयता' म्हणेल तर कोणी आणखी काही; पण ते जे नातं आहे ना, ते तुम्हाला आयुष्यभर पुरेल हे मात्र नक्की! इनोकचं कुटुंब, त्यांची परिस्थिती व त्यांचं खडतर जीवन बघितल्यावर विचार करा की, आपण किती नशीबान आहोत. मला तर वाटतं की, इनोक आणि त्याचे आई, बाबा, आजी जेव्हा आपल्या सर्वांसाऱ्ये ग्रहू शकतील, तेळ्हाच आपला देश खुरा 'प्रगत' झाला, असं म्हणता येईल."

अनंतदादाचं शेवटचं बाक्य सगळ्यांना भिडलं होतं. सगळ्यांच्याच डोळ्यांच्या कडा पाणावल्या होत्या.

— सुहास फाटक आणि अनंत अलिसे
suhasubi@gmail.com; anantallishe@gmail.com

जरुर पाहा
मणिपूर दौऱ्यातील
काही शास्त्रियां

आनंदी लोकांचा देश भूतान !

- नंदकुमार कानडे

‘भूतान’ हा अतिशय निसर्गरम्य, शांत व आनंदी माणसांचा देश! समृद्ध सांस्कृतिक वारसा लाभलेला हा देश पाहाण्यासाठी लेखक १९ मे २०२३ रोजी भूतानला रवाना झाले. भूतानला भेट दिल्यानंतर तिथे अनुभवलेला निसर्ग, अगत्यशील माणसं-त्यांची जीवनशैली, भूतानमधील संस्कृती यांविषयीचे त्यांचे अनुभव प्रस्तुत लेखात वाचू या...

भूतान बघताना सर्वात जास्त भावतं ते तेथील लोकांचं आनंदी असण! भूतानचे एकूण जमिनीचे क्षेत्रफळ हे महाराष्ट्रापेक्षा मोठे असून लोकसंख्या फक्त आठ लाखांच्या आसपास आहे. त्यामुळे कुठंही गडबड-गोंधळ नाही, गर्दी नाही, भांडणांचे आवाज नाहीत; त्यामुळे भूतान हा ‘आनंदी माणसांचा देश’ म्हणून ओळखला जातो. येथे स्त्री-पुरुषांचे प्रमाण दोनास एक आहे. त्यामुळे सगळीकडे स्त्रियांचं साप्राज्य जाणवतं. येथील स्त्रिया सर्व प्रकारची कामं पूर्ण क्षमतेनं करतात.

भूतानला स्वतंत्र देश म्हणून १९०६ मध्ये ओळख मिळाली. तोपर्यंत अखंड भारताचा एक भाग म्हणूनच मान्यता होती. येथील रहिवाशांना सुरुवातीची काही वर्षे वेगळं नाव असण्याची आवश्यकता वाटत नसे, त्यावेळी गावाच्या किंवा गटाच्या नावानेच ओळख असायची.

मुख्यतः बौद्ध आणि लामा असे दोन प्रकारचे धर्म/पंथ भूतानमध्ये आचरले जातात. त्यातही बौद्ध धर्माचा प्रभाव जास्त जाणवतो. बौद्ध धर्म भारतातूनच आला असल्यामुळे काही संस्कारही आपल्यासारखेच जाणवतात. मुलाचे/मुलीचे नाव ठेवणे अथवा विवाह विधीची पद्धत आपल्या

परंपरेशी मिळती-जुळती आहे. तसेच ‘अंतिम प्रवास’ हा दहनविधीच आहे.

येथे कोणत्याही प्रकारचे कारखाने नसल्यामुळे प्रदुषण बिलकूल नाही. बहुतेक शहरे/गावे डोंगराच्या कुशीत वा डोंगरावर असल्यामुळे बहुसंख्य प्रवास घाटातील आहे. भूतानमध्ये वाहतुकीचे नियम फार कडक आहेत. सर्वच जण नियम पाळताना दिसतात. त्यामुळे इथे पोलिसांचे दर्शन क्वचित्तच घडतं.

भूतानकडे समृद्ध आणि अद्वितीय सांस्कृतिक वारसा आहे जो विसाव्या शतकाच्या मध्यापर्यंत उर्वरित जगापासून अलिप्त राहिल्याने मोठ्या प्रमाणात अबाधित राहिला आहे, येथील मुख्य आकर्षणांपैकी एक म्हणजे या देशाची संस्कृती व परंपरा! भूतानमधील कुटुंब व्यवस्था चांगलीच सशक्त जाणवली. येथे पिढ्यांपासून चालत आलेले संस्कार पुढील पिढीपर्यंत पोहोचवले जातात.

सर्वासामान्य माणसांना राजा व राजघराण्याबदूदल प्रेम व अभिमान वाटतो आणि त्याचे प्रतीक म्हणून सगळीकडे राजा, राणी व राजपुत्र यांचे फोटो आढळतात. येथे भिकारी किंवा रोगी माणसेही फारशी दिसली नाही. भूतानमध्ये सर्वांना कामाच्या ठिकाणी आणि शाळा व सरकारी

तुळ्याच शुणकीर्तना मातृभू आम्हा शब्द दे । तुझे स्तवन गावया मातृभू आम्हा सूर दे ॥

वार्षिक देणगीदार -	> श्री. शिरीष दामले, पुणे	> डॉ. प्रणव महाजन, छ. संभाजीनगर	> श्री. विजय कुलकर्णी, पुणे
	> श्री. रवींद्र गजेंद्रगडकर, पुणे	> सीए. निखिलेश सोमण, ठाणे	> सौ. सीमा परांजपे, पुणे

छात्र प्रबोधन
सांस्कृतिक
शक्ति
शक्ति १९४५

कार्यालयांना भेट देतांना पारंपरिक पोषाख घालणे अनिवार्य आहे. त्यामुळे बन्याच ठिकाणी पुरुष आणि महिला पारंपरिक पोषाखातच दिसतात. भूतानमध्ये लग्नानंतर नवरामुलगा नवरीच्या घरी राहावयास जातो. बहुतेक ठिकाणी महिला नोकरी / व्यवसाय करतात आणि पुरुष घरकामे, मुलांचे संगोपन व घराची देखभाल करतात. भूतानमध्ये सर्व प्रकारचे जेवण उपलब्ध असले तरी दैनंदिन जेवणात भात, मासे व सॅलड यांचा समावेश असतो.

भूतानमधील सर्व इमारतींचे लाकडी खिडक्यांचे डिझाइन एक सारखेच असते, मग तो राजमहाल असो किंवा इतर इमारती. काही घरे डोंगरावर असल्यामुळे तेथे राहणारी माणसं रोज वर-खाली करताना त्यांना चांगलाच व्यायाम होत असावा.

पारो शहराजवळ ३००० फूट उंच पर्वतावर 'टायगर नेस्ट' ही मॉनेस्ट्री (बुद्धविहार/मठ) आहे. ही मॉनेस्ट्री भूतानमधील सर्वात पवित्र आणि अद्भुत ठिकाणांमधील एक आहे. १६९२ मध्ये या मॉनेस्ट्रीची उभारणी करण्यात आल्याचं सांगण्यात आलं. ही मॉनेस्ट्री दुरून पाहिल्यास असं वाटतं की, पर्वताच्या एका टोकावर या मॉनेस्ट्रीला दोरखंडाने बांधून लटकवलं आहे. या मॉनेस्ट्रीच्या संपूर्ण परिसरात भूतानची अद्भुत कला पाहाण्यास मिळते.

भूतानमध्ये पर्यटन व्यवसाय विकसित करण्याच्या दृष्टीने प्रयत्न चालू आहेत. मुख्यतः मॉनेस्ट्रींना व बुद्ध पुतळ्यांना भेट देणं हे येथील आकर्षण केंद्र आहेत. प्रत्येक मॉनेस्ट्रीमधील स्वच्छता वाखाणण्याजोगी असते. बहुतेक मॉनेस्ट्रींची रचना सारखीच असते. मध्यभागात मंदिर व पाठशाळा आणि सभोवताली गुरु व शिष्यांची राहाण्याची व्यवस्था असते. बहुतेक सर्व मॉनेस्ट्रीमध्ये बौद्ध भिक्षुकांचे प्रमाण लक्षणीय

आहे व सर्वसामान्य माणसांची त्यांच्यावर श्रद्धा व विश्वास असल्याचं दिसून आलं.

भूतानमधे 'थिंपू', 'पारो', 'फुंटशोलिंग' व 'पुनाखा' ही चार प्रमुख शहरे आहेत. येथील उपजीविका मुख्यतः हायड्रो पॉवर प्लांट, पर्यटन आणि भाजी, फळफळावळ, फुले इ. यांची निर्यात या उद्योगांवर चालते. त्याचबरोबर एकमेकांना मदत करण्याची सवय/संस्कार लहानपणापासूनच येथील लोकांवर बिंबवले जातात.

येथील लोकांचा प्रामाणिकपणा अनुभवायला मिळाला. त्याचं असं झालं की, पारो शहरातच स्थानिक खरेदीसाठी वेळ ठेवल्यामुळे महिला मंडळींनी त्याचा फायदा करून घेतला नाही, तरच नवल! हॉटेलवर परत आल्यावर आमच्या लक्षात आलं की, शेवटी खरेदी केलेल्या काही वस्तू दुकानातच विसरल्या आहेत. दुसऱ्या दिवशी सकाळी आम्ही लवकर जाणार होतो. अर्थात एका दिवसाने त्याच ठिकाणी परतही येणार होतो. तिथे परत आल्यावर त्या दुकानात 'विसरलेल्या वस्तू मिळतील का?' हे विचारण्यासाठी गेलो, तर दुकानदाराने त्या वस्तू परत केल्याच; शिवाय 'माझा तुमच्यावर विश्वास आहे' असं देखील आवर्जून सांगितलं.

भूतानमधील नैसर्गिक सृष्टीसौंदर्य, लोकांचा साधेपणा, आपल्या संस्कारांवर विश्वास, बौद्ध गुरुजनांवर निस्सीम श्रद्धा इ. दुर्मीळ गोष्टी अनुभवण्यासाठी प्रत्येकाने एकदा तरी 'भूतान भेट' अनुभवायलाच हवी!

- नंदकुमार कानडे, nnk3112@gmail.com

जस्तर पाहा

भूतानच्या प्रवासातील काही
प्रकाशचित्रे

**ज्ञान प्रबोधिनी – छात्र प्रबोधन, पुणे व मातृमंदिर विश्वस्त संस्था, निगडी
यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित शालेय विद्यार्थ्यांसाठी राज्यस्तरीय सांघिक स्पर्धा!
सुप्त गुणांना गटकार्याद्वारे अभिव्यक्त होण्याची संधी!!**

राज्यकृतकीय सांघिक स्पर्धा – २०२४

कोणासाठी – वयोगट : इ. ६ वी ते १० वी, विद्यार्थी संख्या : ६ ते ८ विद्यार्थ्यांचा एक गट.
(विद्यार्थींगट शाळेतर्फे किंवा वेगवेगळ्या शाळांमधील विद्यार्थी स्वतंत्रपणे गट करून सहभागी होऊ शकतील.
एका शाळेतील जास्तीत जास्त तीन गट सहभागी होऊ शकतात.)

१. अभिवाचन स्पर्धा (६ वे वर्ष)

- कोणत्याही एका विषयावर 'छात्र प्रबोधन' मासिकातील साहित्यातून विविध साहित्य प्रकारांची निवड करावी. (छात्र प्रबोधनचे ३०० पेक्षा अधिक अंक संकेतस्थळावर मोफत उपलब्ध! छापील अंक नाममात्र किंमतीत उपलब्ध!)
- ते साहित्य एकत्र गुंफून एकसंधं संहिता तयार करावी.
- गटाने त्याचे ३० मिनिटांचे अभिवाचन करावे.
- त्याचे व्हिडिओ रेकॉर्डिंग गुगल ड्राईव्हद्वारा खालील इ-मेल वर २५ डिसेंबर २०२३ पर्यंत पाठवावे.

२. हस्तलिखित स्पर्धा (१९ वे वर्ष) 'तुम्हीच संयादक व्हा!'

- हस्तलिखित ४८ ते ५६ पृष्ठसंख्येचे असावे. (मुख्यपृष्ठ सोडून)
- ९०% लेखन विद्यार्थ्यांची असावे. १०% संकलन चालेल.
- मुख्यपृष्ठ, चित्रे, सजावट विद्यार्थ्यांनीच केलेली असावी.
- विषयांचे व लेखनप्रकारांचे वैविध्य असावे. काही साहित्य प्रकारांचा समावेश हस्तलिखितात असणे बंधनकारक आहे.
- खालील संपर्क पत्त्यावर हस्तलिखित पाठविण्याचा अंतिम दिनांक : २५ डिसेंबर २०२३
- स्पर्धेचे तपशील खालील QR Code स्कॅन करून पाहा.

दोन्ही स्पर्धांसाठीचे सामाईक तपशील

नावनोंदणी	: स्पर्धेसाठी प्रवेश शुल्क नाही. मात्र शेजारील QR Code स्कॅन करून त्यावरील गुगल फॉर्म ५ सप्टेंबरपूर्वी भरून नोंदणी करणे आवश्यक! स्पर्धेबाबतचे अन्य तपशील, मूल्यमापनाचे निकष 'स्पर्धा तपशील पत्राचा' QR Code स्कॅन करून समजून घ्यावेत.	
कार्यशाळा	: गुणवत्ता वाढण्यासाठी दोन्ही स्पर्धेतील सहभागी विद्यार्थ्यांसाठी सप्टेंबर महिन्यात स्वतंत्रपणे दीड तासाची व नोव्हेंबर महिन्यात दीड तासाची अशा २ आॅनलाईन कार्यशाळा होतील.	गुगल फॉर्म
स्पर्धेता	स्पर्धेता अनुसरून तज्जांचे मार्गदर्शन व गटश: सराव असे कार्यशाळेचे स्वरूप असेल.	
बक्षीस योजना	: प्रथम : ₹ ४,०००, द्वितीय : ₹ ३,०००, तृतीय : ₹ २,५०० (+ सन्मानचिन्ह व प्रशस्तिपत्रक)	
तीन उत्तेजनार्थ पुरस्कार	: प्रत्येकी ₹ १,५०० (+ प्रशस्तिपत्रक)	
	<ul style="list-style-type: none"> किमान गुणवत्तेच्या वर असतील तरच वरील क्रमांक काढले जातील. वरील बक्षिसाच्या रकमेपैकी रु. ५००/- शाळेला/संघांना झालेल्या खर्चापोटी रोख व उर्वरित रकमेची पुस्तके पाठवली जातील. 	
	या व्यतिरिक्त किमान गुणवत्तेच्यावरील सर्व गटांना प्रशस्तिपत्रक व रु. ५०० चा पुस्तकसंच (निव्वळ सहभागाचे प्रमाणपत्र नसेल.)	स्पर्धा तपशील

संपर्क : छात्र प्रबोधन, ज्ञान प्रबोधिनी ५१० सदाशिव पेठ, पुणे ४११०३०, फोन नं. ०२०-२४२०७ १७४/१७५
संकेतस्थळ – www.chhatraprabodhan.org इ-मेल – abhivachanspardha23@gmail.com

माझ्या देशाच्या दैवता, तुला सहस्र वंदन। तुझ्या रक्षण सेवेत, होवो कृतार्थ जीवन ॥

वार्षिक देणगीदार - > श्री. अमोल अशोक बोरोले, पुणे **>** श्री. शिरीष मुळे, छ. संभाजीनगर **>** श्री. दिनेश सोनसळे, पुणे
> श्री. अमित गाडगीळ, पुणे **>** श्री. प्रियंका देशपांडे, चेन्नई **>** श्री. विनोद कुलकर्णी, पुणे

छात्र प्रबोधन
सौर श्रावण
शक १९४५

ज्ञान प्रबोधिनी - छात्र प्रबोधन

लिहिते व्हा ! लिहिते व्हा !!

ड. द वी ते ११ वीच्या विद्यार्थ्यांसाठी लेखन स्पर्धा !

काय म्हणता ? लिहायची खूप सुरसुरी येतेय पण 'नेमका विषय सुचत नाही,' चिंता नको...

तुम्हाला ४ साहित्य प्रकारांचे विषय सुचवले आहेत. उचला पेन आणि लागा कामाला...

निवडा तुमचा आवडता साहित्य प्रकार आणि द्या तुमच्या कल्पना शक्तीला झोका !

मराठीतून दर्जेदार साहित्य पाठवा आणि बक्षिसे मिळवा...!!

शिवाय दर्जेदार, निवडक साहित्याला छात्र प्रबोधनतर्फे प्रसिद्धी दिली जाईल.

साहित्य पाठवण्याचा अंतिम दिनांक - ३१ ऑगस्ट २०२३

मनोगत लेखन : शब्दसंख्या ३०० ते ३५० शब्द

- १) झाडाचे मूळ किंवा खोड २) भारताचा तिसंगा ३) खिडकी ४) लेखणी/पेन

नाट्यछटा : शब्दसंख्या ३०० ते ३५० शब्द

- १) अशावेळी मला राग येतो...
२) मी मोठी...मी छोटी/छोटा!
३) वाढता वाढता वाढे...!

प्रवासवर्णन : शब्दसंख्या ४०० ते ४५० शब्द

वरील तीनही स्पर्धासाठीची बक्षिसे ↗

बक्षिसे : प्रथम ₹ ३००,
द्वितीय ₹ २५०, तीतीय ₹ २००
२ उत्तेजनार्थ प्रत्येकी ₹ १००
(पुस्तकरूपाने)

कविता : किमान ८ ओळी

- १) निसर्गपर २) सण-उत्सव ३) सामाजिक समस्या

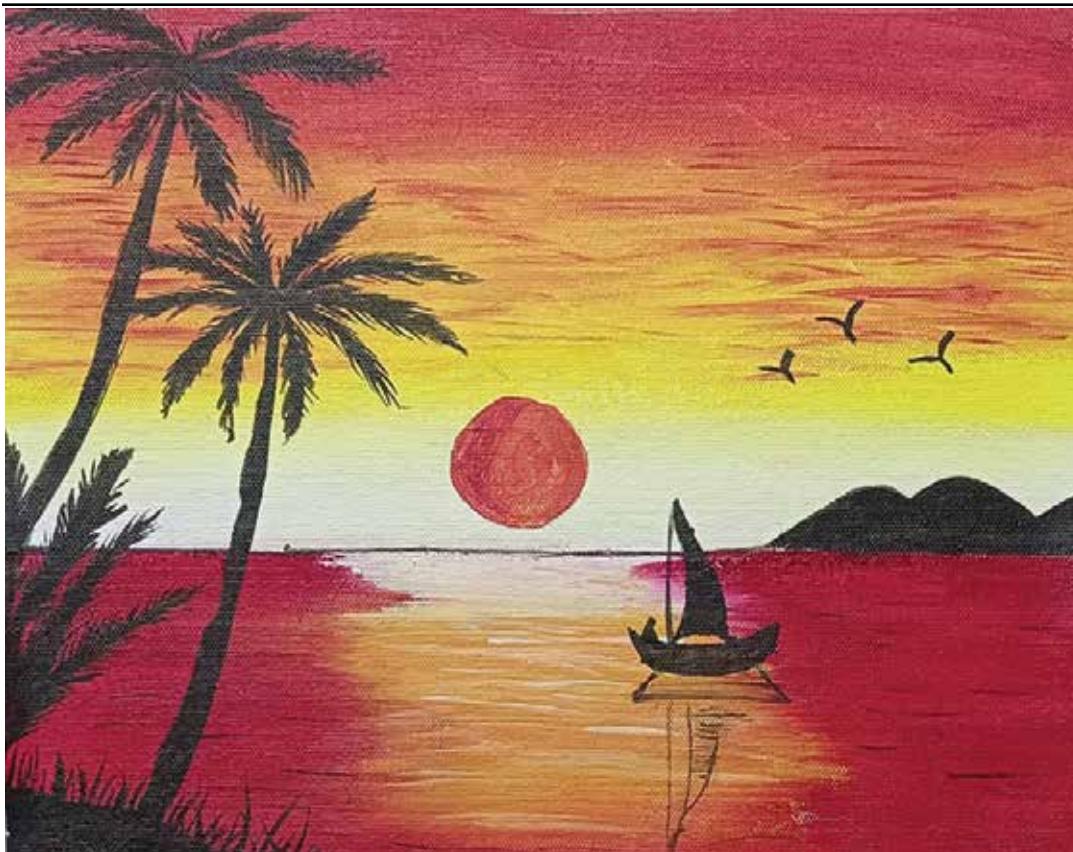
बक्षिसे : प्रथम - ₹ २५०,
द्वितीय ₹ २००, तीतीय ₹ १५०
उत्तेजनार्थ प्रत्येकी ₹ १००
(पुस्तकरूपाने)

साहित्य पाठवताना आपले नाव, शाळा, इयत्ता, पत्ता, संपर्क क्रमांक लिहायला विसरू नका.

साहित्य हाताने लिहून समक्ष/पोस्टाने, कुरिअरने/स्कॅन करून इ-मेलद्वारे पाठवू शकता.

मुख्य कार्यालय - छात्र प्रबोधन, ज्ञान प्रबोधिनी, ५१० सदाशिव पेठ, पुणे-४११०३०. ☎ (०२०) २४२०७ १७४

इ-मेल : chhatraprabodhan@jnanaprabodhini.org संकेतस्थळ : chhatraprabodhan.org
ऑनलाइन वर्गणी भरण्यासाठी व पुस्तक खरेदीसाठी - jpprakashane.org या संकेतस्थळाला भेट द्या!

कुमारांच्या कुंचल्यातून साकारलेले चित्र!

- कु. सई गोखले (इ. ७ वी), मुंबई

सभासदांनी आपले ब्हॉटसअॅप संपर्क क्रमांक कळवले नसल्यास ९०१११६१४४५ या भ्रमणभाषवर लवकरात लवकर कळवावे. म्हणजे सभासदांशी वेळोवेळी संपर्क साधता येईल. स्पर्धा, उपक्रम, व्याख्याने, नवीन प्रकाशने यांची माहिती पोहोचवता येईल.

छात्र प्रबोधद्वारा प्रकाशित दिनदर्शकेतील आँगस्ट महिन्याचे पान पाहाण्यासाठी क्यू आर कोड स्कॅन करा!

संपर्क पत्ता :

छात्र प्रबोधन, ज्ञान प्रबोधिनी
५१० सदाशिव पेठ, पुणे 411030

फ़ (020) 24207 174/175

www.chhatraprabodhan.org

ई-मेल : chhatraprabodhan@jnanaprabodhini.org

वार्षिक वर्गणी : ₹ २५०/-

ऑनलाइन वर्गणी भरण्यासाठी व
पुस्तक खरेदीसाठी :

www.jpprakashane.org

प्रिय पोस्टमन,

हा अंक तुझी आमच्या लाडक्या मुलामुलीपर्यंत पोहोचवून फार मोठं काम करत आहात. मुलंमुली या मासिकाची फार आतुरतेने वाट पाहात असतात. मासिक वेळेवर मिळाले नाही अथवा मिळालेच नाही तर ती नाराज होतात, त्यांचं तुमच्यावरचा अन् आमच्यावरचाही विश्वास कमी होतो. असं झालेलं तुम्हालाही निश्चितच आवडणार नाही. हो ना!

तेव्हा हे मासिक खात्रीशीरपणे, विनाविलंब शेजारच्या (→) पत्त्यावर द्यावे, ही आग्रहाची, प्रेमल विनंती.

तुमचा-संपादक, छात्र प्रबोधन

सौर
दिनदर्शिका
वापर
जस्त करा.

सौर दिनदर्शिका शके १९४५		
सौर श्रावण भाद्रपद		
मं.	श्रा. १०	१
बु.	११	२
गु.	१२	३
शु.	१३	४
श.	१४	५
र.	१५	६
सो.	१६	७
मं.	१७	८
बु.	१८	९
गु.	१९	१०
शु.	२०	११
श.	२१	१२
र.	२२	१३
सो.	२३	१४
मं.	२४	१५
बु.	२५	१६
गु.	२६	१७
शु.	२७	१८
श.	२८	१९
र.	२९	२०
सो.	३०	२१
मं.	३१	२२
बु.	भा. १	२३
गु.	२	२४
शु.	३	२५
श.	४	२६
र.	५	२७
सो.	६	२८
मं.	७	२९
बु.	८	३०
गु.	९	३१